

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

19^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1911

Ned. Penningen 1898—heden. IV.

244. 3 Oktober. Optocht van versierde voertuigen te Leiden. Gelijk ZWIERZINA n°. 1240, met veranderd opschrift op de Kz. ; door VAN KEMPEN. Brons, met oog en ring, 45 m.M. Verz. Z.
245. 4 Oktober. Dr. S. TALMA, 25 jaar hoogleeraar te Utrecht. Vz. Linksgewend borstbeeld, omschrift (naam), Kz. latijnsch opschrift (kwaliteit en data), omgeven door vruchtdragende olijf- en eiketakken en den staf van AESCULAAP ; door BEGEER. Zilver en brons, 53 m.M. Verz. Z. *Médailles et plaquettes modernes*, n°. 301.
246. Gipsafgietsel van het groote modellé der Vz. van n°. 245.

SAFE TALMA, geboren te Dokkum 20 December 1847, werd in 1866 student te Utrecht en promoveerde in 1873 op proefschrift: *Over licht- en kleurperceptie*. Tot zijn benoeming tot hoogleeraar in ziektekunde en geneesleer in 1876, was hij assistent aan de medische kliniek der universiteit te Utrecht. Zijn studiën betroffen hoofdzakelijk de ziekten der spijsverteringsorganen. Hij is ridder in de orde van den Ned. Leeuw. De penning werd aangeboden door leerlingen en oud-leerlingen in goud, zilver en brons, in den handel gebracht in zilver voor f 15.—, in brons voor f 5.—, n° 246 voor f 7.50.

- 247/9. 6 Oktober—12 December. Schietwedstrijd bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan der schietvereniging Koning WILLEM III te Hilversum.
- a. Het gekroonde wapen van Hilversum op twee geweren rustend, op- en omschrift, daaronder de torens der gemeente, links die der R. K., rechts die der Ned. Herv. kerk, in het midden de kerk der bisschoppelijke klerenzie, Kz. krans ; ontworpen door J. H. SLOT, architect, lid der ver. ; door BEGEER. Verguld zilver, zilver en brons. 50 m.M., Verz. Z.

b. Dezelfde met oog en ring, zelfde metalen, 32 m.M. Verz. Z.

c. Vz. Omschrift: * WAT GIJ DOET SCHIET GOED * AANGEBODEN DOOR B. R. C. BOURICIUS ALS EERELID, opschrift, Kz. vrouw leunende tegen een schild; door BEGEER. Brons, met oog en ring, 58½ m.M.

250. $\frac{9}{15}$ Oktober. Huwelijk van F. VAN NEDERVEEN BOERSMA en H. CATOIRE te Moskou. Vz. De door helmen met helmkleeden en vluchten gedekte wapens van bruid en bruidegom, Kz. opschrift tusschen rozetakken; door BEGEER. Brons, 28 m.M. Verz. Z.

251. 26 Oktober. Opening van het Sanatorium voor Longlijders Oranje-Nassau-Oord. Draagteeken voor het verplegingspersoneel. Het zilveren monogram O N O, rustend op een gelijkarmig oranje-geëmailleerd kruis. In het midden rust op het geheel een blauw-geëmailleerd schildje met het gekroonde naamcijfer der Koningin-Moeder in goud; door BEGEER.

De stichting van Koningin EMMA (zie ZWIERZINA n° 1377) werd den 26sten Oktober 1901 door H. M. de Koningin in naam Harer Moeder plechtig geopend in tegenwoordigheid van de Stichtster en van Z. K. H. Prins HENDRIK.

252. Oktober. Plakket met borstbeeld van Mevrouw S. LENS geboren ENDERS te Utrecht; door CORNELIS L. J. BEGEER. Rechthoekig, brons, 130 bij 175 m.M. Gips in verz. Z. *Médailles et plaquettes modernes* n°. 538.

253. 4 November. P. GOEDKOOP Dz., 12½ jaar directeur van de „Werf CONRAD” te Haarlem. Links de gebouwen der werf op 4 Mei 1889, rechts het zeer uitgebreide etablissement op 4 November 1901, waarvoor een stoombaggermachine (specialiteit der fabriek), in het midden op een met lauwertakjes bezaaid verdiept veld het wapen van Haarlem met schildhouders,

daaronder opschrift, liggend kamrad en merkuriusstaf rustend op palm- en lauwertakken; door J. C. WIENECKE. Brons, gegoten, 418 bij 188 m.M.

Deze plakket werd aangeboden door de beambten, slechts één ex. is gegoten. De medailleur bezit een galvano.

254. 18 November. 80-ste Geboortedag van AGATHA VAN MEURS te Amsterdam. Vz. Rechtsgewend borstbeeld, omschrift (naam), Kz. op schrift in krans; modellé J. VAN GOOR, door BEGEER. Brons, 53 m.M. Verz. Z., *Médailles et plaquettes modernes*, n°. 449.

Deze penning werd door RUDOLF LEHMANN, koopman en konsulgeneeraal van Griekenland te Amsterdam, bekend verzamelaar van postzegels (en ridderorden!), aan zijne voormalige min aangeboden.

- 255/6. December. Mr. S. A. VENING MEINESZ treedt af als burgemeester van Amsterdam. Vz. Rechtsgewend borstbeeld, omschrift: DEORSVM NVNQVAM (zijwaarts nooit); Kz. het gekroonde wapen van Amsterdam met schildhouders, op een lint met de jaartallen 1891—1901, omschrift (opdracht); modellé van L. JÜNGER door J. A. A. GERRITSEN. a. Goud (1), zilver (2), brons (6 ex.), 100 m.M. *Médailles et plaquettes modernes* n°. 364; b. Goud (1), brons (450 ex. voor de intekenaren), 60 m.M. Verz. Z.

SJOERD ANNE VENING MEINESZ werd geboren te Harlingen 20 februari 1833, studeerde aan het Atheneum Illustre te Amsterdam en promoveerde in 1856 te Leiden. Van 1860—1866 was hij hoofdredakteur van het Alg. Handelsblad, tot 1872 lid van den gemeenteraad, de laatste jaren tevens wethouder van financiën te Amsterdam, van 1875—1881 lid van de 2e Kamer voor die gemeente, van 1881—1891 burgemeester van Rotterdam, van 1891—1901 van Amsterdam, tevens van 1884 tot zijn overlijden op 26 December 1909 lid van de 1e Kamer der Staten-Generaal.

- 257/8. 31 December. Opheffing van het Muntkollege.
a. Hulde aan mr. L. W. A. BESIËR, voorzitter. Vz. Linksgewend borstbeeld, naam en kwaliteit, Kz. tafel waarop weegschaal, muntstempels, voorzittershamer, palmtak en opdracht; door J. C. WIENECKE. Recht-

hoekig plakket, goud, zilver en brons, 44 × 35 m.M. Verz. Z. *Médailles et plaquettes modernes* n°. 362, *Tijdschrift* 1902, blz. 135, Pl. IIa.

b. Hulde aan J. C. VAN EELDE, sekretaris. Vz. Linksgewend borstbeeld, naam en kwaliteit; Kz. schrijftafel, palmtak en opdracht; door J. C. WIENECKE. Rechthoekig plakket, goud, zilver en brons, 44 × 35 m.M. Verz. Z. *Médailles et plaquettes modernes* n°. 363, *Tijdschrift* 1902, blz. 135, Pl. IIa.

Bij de wet van 1 Juni 1850 *Stbl.* n°. 28 werd het toezicht op de zaken van de munt opgedragen aan een muntkollege van drie personen, bij die van 28 Mei 1901 *Stbl.* n°. 130 aan den muntmeester het bestuur van 's Rijks Munt en aan den koutroleur-generaal het toezicht op de naleving der wettelijke bepalingen het muntwezen betreffende, welke laatste met 1 Januari 1902 in werking trad.

LOUIS WILLEM ALEXANDER BESIËR werd geboren te Makasser op Celebes 22 Mei 1829, promoveerde te Utrecht 1852, werd weldra adjunkt-kommies bij het Dept. van Koloniën, 1861 kommies bij 's Rijks Munt, 1871 referendaris, later (1878) met den persoonlijken titel van adviseur, 1894 lid, 1897 voorzitter van het Muntkollege. Hij was het eerstbenoemde gewone lid van het Kon. Ned. Gen. voor Munt- en Penningkunde, waarvan hij van 1893—1898 ondervoorzitter was. Hij overleed te Utrecht 31 Augustus 1904.

JOHAN CORNELIS VAN EELDE werd geboren te Utrecht 1 September 1833, werd 1861 adjunkt-kommies, 1871 kommies, 1872 controleur, 1880 lid en sekretaris van het Muntkollege. Zie hierna n°. 208 (1902).

De penningen werden aangeboden door de ambtenaren van 's Rijks Munt.

259/60. Gevelwedstrijd te Haarlem 1900—1901. a. Vz. Het kunstenaarswapen rustend op passer en driehoek, omgeven door een lauwerkrans, daaronder op een cartouche: J. LONDON. b. Vz. Hetzelfde wapen tusschen ornamentwerken met schelp, troffel, steenhouwershamer, winkelhaak enz., daaronder op een cartouche: H. LONDON, Kzn. gelijke op- en omschriften in verschillend versierden rand; door E. VOËT JR. Zilver, uniek, 45 m.M. Foto's in verz. Z.

De wedstrijd ging uit van de afdeling Haarlem en Omstreken der Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst.

261. Postduivententoonstelling te Rotterdam vanwege de Postduivenver. „de Maas”. Vz. Opschrift, opschrift in krans; Kz. vrouw met schild; door BEGEER. Brons, 50 m.M.
262. Aan Mr. G. WICHERLINK te Zwolle; Vz. Opschrift (opdracht); Kz. vrouw met schild; door BEGEER. Brons, 47 m.M.
- GERARD WICHERLINK, lid van Gedeputeerde Staten van Overijssel, ridder in de orden van den Ned. Leeuw en van Oranje-Nassau, overleed te Zwolle 26 Mei 1907 in den ouderdom van 71 jaar.
- De penning werd hem aangeboden door „het dankbare waterschapsbestuur Hasselt en Zwartsluis in zake Staphorster Stouwe. K. B. 10 Juli 1900, n°. 36.”
263. L. C. DUDOK DE WIT te Breukelen „aan zijn vrienden”. Vz. Iets naar links gewend borstbeeld, omschrift (naam) en opdracht, Kz. gezicht op zijn buitenplaats: SLANGEVECHT; door J. C. WIENECKE. Brons, 35 m.M. Verz. Z.
- Zie levensschets ZWIERZINA, n°. 785, noot.
264. Niet doorgegangene internationale (monsters) tentoonstelling te Amsterdam. Vz. = 102, Kz. opschrift tusschen ornamenten in lauwerkrans; door BEGEER. Zilver, 53 m.M. in verz. BEGEER.
265. Penninkje Vz. GOOR, Kz. SCHOOL - EN - VOLKSFEEST; door BEGEER. Goudbrons, 21 m.M. Verz. Z.
266. Prijspenning der gemeente Haarlem. Vz. Het gekroonde wapen van Haarlem: met schildhouders en spreukband in rand van langwerpige parels, Kz. glad veld omgeven door gelijken rand; door E. VOET Jr. Brons, 38 m.M. Verz. VOET.

In de dagbladen stond vermeld, dat aan Jhr. J. O. DE JONG VAN BEEK EN DONK bij zijn aftreden als burgemeester van Boek en Donk, wegens zijne benoeming tot gouverneur van Curaçao een gouden gedenkpenning zou worden aangeboden. Dit is *niet* geschied, in plaats daarvan werd hem een zilveren schild vereerd, ontworpen door AUG. SASSEN.

267. Idem. Koninklijke Zangvereniging Mastrechter Staar te Maastricht. Vz. Op wolken gezeten vrouw met lier, wijzende op de door een lauwerkrans omgeven, door de koningskroon gedekte ster uit het stedewapen, onder: gekruiste bazuin en palmtak, Kz. lichtbewolkte sterrenhemel, horizontale band, waarop cartouche met rond medaillon, links eike- en lauwertakken, omschrift naam der ver. Mat zilver, 46 m.M.; door ERNEST ALARD.
268. Idem. Vereeniging: Uit het Volk voor het Volk te Middelburg. Vz. = n°. 65, Kz. glad veld, omschrift naam der ver. Brons, 28 m.M.; door BEGEER.

Doel der Vereeniging, opgericht in 1886, is bij Middelburg's ingezetenen, voornamelijk bij den handwerksman en den dienstbaren stand, den smaak voor al wat schoon en edel is aan te wakkeren door muziek- en zanguitvoeringen, tentoonstellingen, kunstbeschouwingen, voorlezingen, onderwijs in zang, bevordering van bloemenkweek, wedstrijden enz.

269. Idem. Hollandsche Pluimvee-Club „Ornis”. Vz. Landschap met zwemmende eend, haan en duif, omschrift klubnaam, Kz. glad veld omgeven door eiketakken. Zilver en brons, 45 m.M.; door VAN KEMPEN.

De ver. „Ornis”, gevestigd te Amsterdam, opgericht 23 November 1890, erkend bij K. B. d.d. 12 Februari 1901, n°. 17, heeft ten doel de pluimveefokkerij aan te moedigen en de uitbreiding daarvan te bevorderen door het houden van tentoonstellingen en het verschaffen van voorlichting aan belanghebbenden.

270. Penning uitgereikt door PAUL KRUGER. Vz. = n°. 82, Kz. in lauwerkrans gegraveerd. AANGEBODEN - DOOR Z.H.E. - den Staatspresident - DER - Z. A. REPUBLIEK - S. J. P. KRUGER - 1901. Mat zilver met oog en ring, 47 m.M.; door BEGEER.

1901/2.

271. Tooneelwedstrijd bij gelegenheid van het 40-jarig bestaan der rederijderskamer JAN VAN BEERS te

Utrecht. Vz. Rechtsgewend hoofd van VAN BEERS, Kz. opschrift in krans. Brons, 28 m.M. ; door BEGEER. Verz. Z.

1902.

272. 22 Januari. Vijftigjarig bestaan der Handels-Societeit te Utrecht. Linksgewend borstbeeld, daaronder: H. A. VAN BEUNINGEN — VOORZITTER DER HANDELSOCIETEIT SEDERT — 28 JANUARI 1886 en in den bovenhoek: A°. 1902. Gegoten bronzen plakket, 245 bij 180 m.M. ; modellé van C. L. J. BEGEER, gegoten door firma C. J. BEGEER. *Médailles et plaquettes modernes* n°. 541.

Zie omtrent deze vereeniging de noot bij ZWIERZINA n°. 987. De plakket was een geschenk van de leden aan hun voorzitter; aan de gemeente Utrecht schonk de feestvierende vereeniging een groen-bronzen MERKURIUS-beeld voor de handelsbeurs.

VAN BEUNINGEN, geboren te Utrecht in 1841, begon zijn loopbaan in 1858 bij de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij en was daarna van 1 Januari 1873—1 Januari 1885 chef van het goederenvervoer bij de Nederlandsche Centraalspoorwegmaatschappij, waarna hij een groot-handel in steenkolen begon en bij de oprichting mede-direkteur, later president-direkteur werd van de Steenkolen-handelsvereeniging. Sinds 1878 was hij lid van den gemeenteraad van Utrecht, van 1888 af lid der Provinciale Staten, van 1891—1894 was hij lid van de 2e Kamer der Staten-Generaal, in 1894 werd hij vice-voorzitter en in 1898 voorzitter der Kamer van Koophandel. Hij was ridder in de orde van den Ned. Leeuw en officier in die van Oranje-Nassau en overleed te Utrecht 7 Februari 1908.

273. Koninklijke eereprijs voor schietwedstrijden. Bronzen proef in verz. Z. Modellé van J. C. WIENECKE, geslagen aan 's Rijks Munt.

K. B. 5 Februari 1902, *Sibl.* n°. 24.

Art. 1. Er wordt een Koninklijke eerprijs ingesteld ter uitreiking aan hen, die daarvoor in aanmerking komen wegens hunne schietvaardigheid, gebleken naar door onzen minister van oorlog vastgestelde of vast te stellen regelen.

Art. 2. De in art. 1 vermelde eerprijs, welke in zilver, verguld zilver en goud kan verleend worden, heeft eene middellijn van 28 m.M., en vertoont op de voorzijde onze beeltenis omringd door het randschrift WILHELMINA, KONINGIN DER NEDERLANDEN.

De tegenzijde vertoont de Nederlandsche maagd houdende in hare linkerhand de in breede plooiën uithangende nationale vlag met oranje-wimpel en in hare rechterhand een lauwerkrans boven een rot geweren, waaraan een gordel met patroontasch. De vrouwenfiguur draagt op de borst een pijlbundel.

De achtergrond wordt ingenomen door de voorstelling van eenige schietbanen. Het randschrift luidt: „KONINKLIJKE EEREPRIJS VOOR SCHIETWEDSTRIJDEN”

De eereprijs wordt op de linkerborst gedragen aan een geribd moiré zijden lint, ter breedte van vijf en twintig millimeter, van oranje met twee smalle verticale strepen van de nationale kleuren.

Het lint mag evenwel niet zonder den eereprijs gedragen worden.

Over het lint wordt een gesp gedragen in den vorm van een door eene koningskroon gedekt schild van hetzelfde metaal als de eereprijs en waarop gegraveerd staan de woorden ALLEN WEERBAAR. Twee takken eik en lauwer omsluiten van weerszijden het schild.

Art. 3. De toekenning geschiedt bij brevet volgens hieraan gehecht model.

Art. 4. Tot goedmaking der kosten, uit ons tegenwoordig besluit voortvloeiende, wordt jaarlijks eene som op het hoofdstuk der Staatsbegroeting, hetwelk het Departement van Oorlog betreft, gebracht.

Art. 5. Bij toekenning van den verguld zilveren (gouden) eereprijs wordt de c. q. daarvóór (laatst daarvóór) verworvene aan het Departement van Oorlog teruggezonden.

274. 6 Februari. 25-Jarig bestaan der Rijkskweekschool voor onderwijzers te Deventer. Het gebouw der kweekschool, daaronder data, omschrift (naam). Eenzijdig, terra cotta, 110 m.M., modellé van W. G. VAN POORTEN, gebakken door L. G. GROLLEMAN terracottafabrikant, beide te Deventer. Verz. Z.
275. 16 Februari. W. VAN DER LEE, 40 jaar inspekteur van het europeesch lager onderwijs in Ned. Oost-Indië. Vz. Linksgewend borstbeeld, omschrift HET HEIL DER INDISCHE JEUGD WAS ZIJN WERKEN EN STREVEN, Kz. omschrift en opschrift in krans en eike- en lauwertakken (opdracht en data); door BEGEER. Zilver en brons, 60 m.M. *Médailles et plaquettes modernes* n°. 452.
276. 18-21 Februari. 5e Wapenfeest van den Kon.

Officieren Schermbond te 's-Gravenhage. Verg. n°. 85; door BEGEER.

277. 20 Maart. 3e Eeuwfeest van het verleenen van oktrooi aan de Vereenigde Oost-Indische Compagnie. Vz. Oostersch landschap met Boeddha-tempel; op den voorgrond de linksgewende nederlandsche leeuw, staande op een brok tempelruïne, opschrift: DE VESTIGING VAN HET NEDERLANDSCH GEZAG IN INDIË HERDACHT. Kz. Bergachtig landschap met rijstschuur; een Maleier bewerkt zijn sawah met een met twee karbouwen bespannen ploeg; op den voorgrond battikend meisje; omschrift boven: PONA VISITATIONE TUA PACE & - PRAEPOSITIS TUIS IUSTITIA - 1602 - 1902. (Tot uw overheid zal ik vrede stellen en tot uw bestuurders gerechtigheid. JESAJA). Modellé van FADDEGON. Zilver en brons, 65 m.M. Verz. Z. Geslagen vanwege de Hollandsch-Belgische Vereeniging der Vrienden van de Medaille als Kunstwerk. *Médailles et plaquettes Modernes* n°. 648.

Toen door PIETER DIRKS KEIJZER, als opperste- en CORNELIS HOUTMAN, als opperkoopman, de weg naar Indie was gevonden, ontstonden in het laatst der 16e eeuw naast de Compagnie van Verre, de Nieuwe Compagnie voor de vaart op Oost-Indie en de Brabantsche Compagnie te Amsterdam, dergelijke kompaniën te Middelburg, Veere, Rotterdam, Hoorn en Enkhuizen.

Deze veelheid van kompaniën werkte ongunstig: de markten in Indie stegen, terwijl ze in Holland daalden; men betwistte elkander het scheepsvolk enz.

In 1598 deden de Staten-Generaal der Zeven Vereenigde Gewesten afgevaardigden dier verschillende handelslichamen voor zich beschrijven, ten einde hen te bewegen zich tot ééne compagnie te vereenigen, doch deze samenkomst leidde niet tot het gewenschte doel, alleen vereenigden zich de amsterdamsche en zeeuwsche kompaniën.

Nadat de afgevaardigden nogmaals in December 1601 voor de Staten-Generaal waren beschreven, kwam na veel moeielijkheden, dank vooral de tusschenkomst van JOAN VAN OLDENBARNEVELT en prins MAURITS, den 16en Maart 1602 de Vereenigde Oost-Indische Compagnie tot stand, aan welke den 20en dierzelfde maand voor 21 jaren oktrooi werd verleend door de Staten-Generaal, welk oktrooi telkens werd vernieuwd.

Reeds den 31 Maart 1602 zeilde haar eerste vloot onder WYBRAND VAN MEERWYCK onze havens uit.

De vereeniging Oost en West te 's-Gravenhage herdacht dezen herinneringsdag door een feestelijke bijeenkomst in Diligentia. Prof dr. HEERES hield een herinneringsrede, WILLEM ROYAARDS zeide verzen en mej. MUNNIKS DE JONGH zong maleische liederen.

278. 21-22 Maart. 1e Wapenfeest van den Onder-Officieren Schermbond te Utrecht. Vz. Het gekroonde nederlandsche wapen met schildhouders in rond medaillon rustend op geweren, sabels, schermhandschoenen en lauwertakken, daaronder naam van den bond, Kz. opschrift in krans; door BEGEER. Brons met oog en ring, 47 m.M.

279. 24-27 Maart. Prijspenning voor tuinbouwtentoonstellingen te Boskoop. Vz. Zittende vrouw met bloemtak en wapen van Boskoop, omgeven door planten, omschrift, Kz. glad veld in krans; door VAN KEMPEN. Zilver, 40 m.M. Verz. Z.

Deze penning werd het eerst uitgereikt aan de bekroonden op de op bovengemelde data gehouden tentoonstelling van in bloei getrokken planten, uitgeschreven door eene daartoe door de afd. Boskoop der Ned. Mij. van Tuinbouw en Plantkunde, de Pomologische Vereeniging en de Ver. Boom- en Plantenbeurs te Boskoop uitgenoodigde commissie, welke de stempels schonk aan het gemeentebestuur van Boskoop, met het recht om commissiën voor toekomstige tentoonstellingen te machtigen om daarvan atslagen te laten maken.

280. 25 Maart. 70e Verjaardag van J. H. L. DE HAAS. Vz. Rechtsgewend borstbeeld, daaronder naam en data, Kz. opschrift: IN DANKBARE - ERKENNING - VAN WAT HIJ TE - MÜNCHEN - VOOR DE - NEDERLANDSCHE - KUNST HEEFT - GEDAAN, daaronder palet met schilderstok, penseelen, lauwer- en palmtak; door J. C. WIENECKE. Rechthoekige plakket, brons, 53 bij 38½ m.M. Verz. Z. *Médailles et plaquettes modernes n°. 412.*

JOHANNES HUBERTUS LEONARDUS DE HAAS werd geboren te Hedel, bezocht een kostschool te Amsterdam, waar teekenen zijn lievelings-

bezigheid was, daarop de Akademie van Beeldende Kunst te Amsterdam, waarna hij 4 jaren studeerde op het atelier van den dierenschilder P. VAN OS te Haarlem.

Sedert 1857 te Brussel woonachtig, maakte hij bijna jaarlyks een studiereis naar zijn vaderland. Sedert 1869 trouw exposant te Munchen, werd hij in 1888 benoemd tot kommissaris der hollandsche afdeeling en, in 1892 tot regeeringskommissaris. De aanbieding der plakket had eenige dagen na zijn 70sten geboortedag namens een 85-tal kunstbroeders bij monde van JOZEF ISRAELS te 's-Gravenhage plaats; vergezeld van een album, bevattende de namen der gevers, voortreffelijk geïllustreerd door den amsterdamschen schilder WENCKEBACH. De opdracht luidt: „Aan J. H. L. DE HAAS, den onvermoeiden strijder voor de eer der Nederlandsche School op de internationale tentoonstellingen van Schoone Kunsten te Munchen, wordt bij gelegenheid van zijn 70en verjaardag, 25 Maart 1902, aangeboden een aan 's Rijks Munt geslagen plakket, met afslagen in zilver en brons, naar een ontwerp van den medailleur J. C. WIENECKE, in dankbare erkenning van zijn nooit verflauwden ijver in het bevorderen der belangen van de beeldende kunstenaars van Nederland, waaraan zoovele en zoo groote onderscheidingen, aan tal van die kunstenaars te Munchen ten deel gevallen, te danken zijn geweest.

„Voor al wat hij voor de Nederlandsche kunst en kunstenaars zoo kranig en beleidvol heeft gedaan, zoo glorievol heeft verkregen, brengen wij, wier namen hierachter volgen, hem hulde en dank”.

DE HAAS overleed te Konigswinter 6 Augustus 1908.

281. 26 Maart. 70e Verjaardag van E. GUGEL. Vz. De bouwkunst, gezeten te midden van bouwwerken uit alle tijden en van alle stijlen, als St. Pauls Cathedral te Londen, Notre Dame te Parijs, pyramiden, romeinsche triomfboog, grieksch tempeltje, Kz. opschrift (opdracht), lauwer- en palmtak; modellé van E. F. EDEMA VAN DER TUUK, door BEGEER. Brons, 58 m.M. Verz. Z.

EUGEN GUGEL werd geboren te Bergzabern in Rijn-Beieren, doorliep het gymnasium te Zweibrücken, de polytechnische school te Munchen en van 1850—1856 de Akademie van Beeldende Kunst aldaar. Van 1857—1859 werkzaam bij den aanleg der Staatsspoorwegen in Beieren, werkte hij o.a. aan den Brennerspoorweg. Later was hij behulpzaam bij den bouw van het zomerpaleis te Feldeffing aan het Starnbergermeer en werd hem de leiding opgedragen van de uitbreiding van het slot Berg. Sedert 17 Augustus 1864 was hij als hoogleeraar verbonden aan de Polytechnische school te Delft. Hij schreef o.a. *Geschiedenis der Bouwstijlen* (1871), *Architectonische Vormleer* (1883) en ontwierp o.m. de studentensociëteit MINERVA te Leiden (1875), het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen

te 's-Gravenhage (1876), het nieuwe Universiteitsgebouw te Utrecht (1894). De penning werd hem op den feestdag zelf door leerlingen en oud-leerlingen in de Prinsenkamer der Polytechnische school aangeboden in goud, zilver en brons bij monde van Jhr. J. P. E. HOEUFFT VAN VELZEN.

GUGEL, die ridder was in de orde van den Nederlandschen Leeuw en officier in de Oranje-Nassau-orde, overleed te 's-Gravenhage 21 Mei 1905.

- 282/7.** Maart. Prijspenningen van Z. K. H. prins HENDRIK DER NEDERLANDEN, hertog van MECKLENBURG. Vz. *a.* Linksgewend hoofd, *b.* linksgewend borstbeeld in de uniform van generaal-majoor van het nederlandsche leger met ordetekens en draagpenningen, *c.* als voor doch in de uniform van schout-bij-nacht der nederlandsche marine, omschrift (naam), Kz. opstaande gedenksteen op trapvormig voetstuk, waartegen 's prinsen wapen rust, genius kroont den gedenksteen met eikeloof en staat gereed er het opschrift op in te griffen, modellé van W. ACHTENHAGEN, door BEGEER. 65 en 45 m.M. *Tijdschrift* 1902, blz. 257, *Médailles et plaquettes modernes* n°. 358-360.
- 288.** 20e Eeuwfeest der Roomsche Katholieke Kerk. Vz. Linksgewend borstbeeld van Paus LEO XIII, omschrift: SVPER HANC PETRAM AEDIFICATO ECCLESIAM MEAM (op den steenrots zal ik mijne kerk bouwen), Kz. een engel met den scepter des geloofs, brengt de hostie en den kelk aan de aarde. Op de rotsen is het latijnsche kruis geplant met het opschrift: ROMA IN MEMORIAM SAECVLI XX INEVNTIS S. ECCLESIAE ROMANAE CATHOLICAE (Rome ter gedachtenis aan den aanvang der 20ste eeuw der H. Roomsche Katholieke Kerk); modelé van AUG FALISE door GERRITSEN. Goud, zilver en brons, 60 m.M. Verz. Z.
- 289/90.** Alsvóór, 25 m.M., zonder naamteekening. Goud, zilver en brons. Met oog en ring, goud, verguld-zilver, zilver, brons en verzilverd koper. Verz. Z.
- 291.** Alsvóór. Verkleind borstbeeld van n°. 288 e.v.,

daarachter : LEO XIII. Goud, verguld zilver en zilver, met oog en ring, 17 m.M. Verz. Z.

Deze penningen zijn uitgekomen in Maart 1902 bij gelegenheid der feestelijke viering van het begin van het 25e jaar van het pausschap van LEO XIII.

292. Maart. Prijspenning voor de Paaschtentoonstellingen van slachtvee te Utrecht. Vz. Weiland met rechtsgewenden staanden os, omschrift: PAASCHTENTONSTELLING TE UTRECHT, op de afsnede OGERICHT — 1899. Kz. krans; modellé van J. VAN GOOR, door BEGEER. Brons 47 m.M.
293. 18-20 April. 17e Internationale hondententoonstelling (Cynophila) te Amsterdam. Vz. Rechtsgewende kop van een duitschen dog, omschrift: (naam der ver.), Kz. opschrift, wapen van Amsterdam en data, modellé van W. ACHTENHAGEN; door BEGEER. Brons, 41 m.M. Verz. Z.
294. 8 Mei. P. N. VAN DOORNINCK treedt af als burgemeester van Bennebroek. Vz. In een kompartiment van drie bogen, rustend op een driehoek, twee schilden, links met opschrift: **bennebroek — was · veilig — onder · uw — helm**, rechts met het wapen van VAN DOORNINCK (in zilver een ronde dwarsbalk), beide onder één helm met dekkleeden en helmteeken (zilveren hazewindhond met rooden halsband, zittend op een zilveren hoed met rooden opslag); om de schilden een lint, waarop: **e. voet jr. f. en gelre · getrou** (wapenspreuk van VAN DOORNINCK) omschrift: **† p. n. v. doorninck · burgemeester · v. bennebroek**, 1891=1902, Kz. in een kompartiment van elkander snijdende bogen in gotische schrijffletters: *van — Raadsleden — en Secretaris — der gemeente — Bennebroek*. De hoeken, gevormd door de snijding der bogen, zijn gevuld met

afwisselend zes maal het wapen van Bennebroek en zes heraldische rozen. Zilver, uniek. 68 m.M.

De heer P. N. VAN DOORNINCK is sedert 18 Juni 1903 buitengewoon, sedert 15 Juni 1905 gewoon lid van het Kon. Ned. Gen. voor Munt- en Penningkunde.

295. 9 Mei. Plakket met de beeldtenis van het dochtertje van Prof. Jhr. Dr. JAN SIX VAN HILLEGOM te Amsterdam. Linksgewend zittend breiend meisje, opschrift : CATHARINA - ISABELLA SIX - AETA - TIS V - ANN : - MENS : II - (oud 5 jaar en 2 maanden) MDCCCCH -- 9/5 ; door FADDEGON. Brons galvano, 145 bij 117 m.M. Kon. Kabinet. *Médailles et plaquettes modernes*, n°. 447.

Deze plakket is zoo uitstekend gelijkend, dat ik het daarop afgebeelde meisje, dat ik nooit gezien had, toen ik 4 jaar later te Amsterdam kwam wonen (1906), terstond herkende op eene uitvoering, dus haar onvoorbereid ziende en eerst later, toen zij zich bij haar vader voegde, mijn vermoeden bevestigd vindende.

296. 15-18 Mei. Plakket der Haagsche Vereeniging van Kunstvrienden ENDYMION te 's-Gravenhage. Vz. Gezicht van af den Korten Vijverberg op den Hofvijver te 's-Gravenhage met omgeving, daarboven naar rechts vliegende Nike, opschrift rechts boven en op de afsnede (naam der ver.), Kz. glad veld, waarin boven het gekroonde wapen van 's-Gravenhage met schildhouders, modellé van W. ACHTENHAGEN ; door BEGEER. Zilver en brons, 82 bij 52 m.M. Verz. Z.

Voor het eerst uitgelooft op de op bovengemelde data gehouden tentoonstelling van ingekomen voorwerpen voor de uitgeschreven prijsvragen : waaiers (schilder- en kunstnaaldwerk), boek omslagen, tafelkleeden, foto's (landschappen of zeegezichten). ENDYMION, zoon van JUPITER, een herder of jager, ook wel volgens anderen koning van Elis, was iemand, die altijd sliep. De oorzaak daarvan wordt op drie verschillende wijzen medegedeeld : 1°. om zijn bizondere braafheid een gunst van zijn vader mogende vragen, vroeg hij om onsterfelijkheid, eeuwige jeugd en altijddurenden slaap ; 2°. door zijn vader in den Olympus toegelaten, werd hij verliefd op JUNO en werd hij voor dit stout bestaan met eeuwigdurenden slaap gestraft en eindelijk 3°. zou SELENE, die hem

50 dochters schonk, hem naar den berg Latmos in Carië hebben gevoerd en hem daar in altijddurende slaap hebben gemaakt om . . . . . hem steeds te kunnen kussen!

- 297/9.** 17-19 Mei. Nationale Zangwedstrijd voor mannen- en gemengde koren, uitgeschreven door de liedertafel „Onderlinge Oefening” te Amsterdam, ter gelegenheid van haar 20-jarig bestaan. Vz. Rechtsgewende harpspeelster, kniestuk, Kzn. opschriften; door GERRITSEN, 1 en 2 prijspenningen. Zilver en brons, 59 en 50 m.M., 3 herinneringspenning, brons, 40 m.M., (n^o: 2 in brons. Verz. Z.).
- 300.** 19 Mei. Herinnering(spenning) aan het Ned. Muziekfeest voor Harm. en Fanf. gezelschappen (te) Oud-Beierland. Vz. opschrift (zie boven) op door lauwer- en eiketakken omgeven cartouche, Kz. lauwerkrans; door GERRITSEN. Brons, 50 m.M.
- 301.** 23-25 Mei. 7e Internationale Hondententoonstelling te Rotterdam (Kynologenver. „Nederland”). Zie ZWIERZINA n°. 1261; door VAN KEMPEN. Brons, ruitvormig, 54 m.M.
- 302/3.** 31 Mei. Ter eere van PAUL KRUGER bij gelegenheid van den vrede tusschen de voormalige Boerenrepublieken en Engeland. Vz. Linksgewend borstbeeld van KRUGER, omschrift (naam), Kz. tropee van mausergeweren, spade en anker gedekt door een Boerenhoed, omslingerd door eike-, lauwer- en doorn-takken, daarop rust een schild, waarop flauw aangegeven de engelsche vlag en dragend den datum, boven dit alles gevleugelde zandlooper, waarvan bliksems uitgaan, alles op stralengrond; omschrift: NIL DESPERANDUM (wanhoop niet); door J. C. WIENECKE, geslagen door V. JANVIER te Parijs. Goud, zilver en brons, achthoekig, 32 m.M. en 20 m.M.

In den handel gebracht ten bate der slachtoffers van den oorlog in Zuid-Afrika. Zie afbeeldingen *Tijdschrift* 1903, blz. 84, *Wereldkroniek* 15 November 1902.

- 304.** 8 Juni. H. CRAMER, 50 jaar onderwijzer aan de Akademie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen te Rotterdam. De penning beschreven bij DIRKS n°. 835, in den lauwerkrans op de Kz. gegraveerd: 1852-1902 - AAN - H. CRAMER - TER HERINNERING AAN - ZIJNE 50 JARIGE - AMTVERVULLING. Goud 34 m.M.

HENDRIK CRAMER, geboren te Zierikzee 10 Juni 1832, genoot zijne opleiding aan de industrijschool en het schilderkundig genootschap te Rotterdam en doorliep 1851-'52 de hoogste klasse der toen juist opgerichte Akademie; reeds in 1849 was hij geslaagd voor het landmeters-examen.

Terstond na zijn eindexamen, werd hij benoemd tot onderwijzer 2e kl. in het lijn- en doorzichtkundig teekenen, in 1867 tot onderwijzer in het trappenteekenen en doorzichtkunde, in 1888 tot onderwijzer 1e klasse in het bouwkundig teekenen.

Dit is de eenige maal, dat deze penning in goud werd geslagen.

- 305/6.** 15 Juni. 200ste Gedenkdag van het overlijden van G. E. RUMPHIUS. Vz. Iets naar rechtsgewend zittend borstbeeld, vóór zich planten en zeegewassen, op de afsnede: PLINIUS INDICUS (de indische PLINIUS, een naam hem in 1681 door de Academia Naturae Curiosorum geschonken); opschriften ter zijde van het borstbeeld CÆCVS HABENS - OCVLOS TAM - GNAVEMENTIS - ACVTOS VT NEMO - MELIVS DETEGAT - AVT VIDEAT - RVMPHIUS - HIC VVLTV EST - GERMANVS ORIGINE - TOTVS BELGA FIDE - ET CALAMO CETERA - DICIT OPVS (hoewel blind had hij scherpe oogen van een zoo helder verstand, dat niemand beter ontdekken of zien kon. Hier is het gelaat van RUMPHIUS, Duitscher van oorsprong, door trouw en door zijne pen geheel Nederlander, 't overige zegt zijn werk). Kz. Gezicht op de reede van Amboina, met het kasteel en de stad; bergen op den achter- en schepen op den voorgrond, omschrift: IN MEMORIAM G. E. RVMPHII - II - ANTE SÆCVLIS VITA DEFVNCTI (ter gedachtenis van het overlijden voor twee eeuwen van G. E. RUMPHIUS).

(Wordt vervolgd.)

275.

282.

284.

280.

286.